

JARI JÄRVELÄ

AZ661748

Anya nem akart külföldre utazni. Anya a rózsakertjét és borsóágyásait szerette gondozni, amelyek szelíden lejtettek a tó felé. Anya szerint a világon a legszebb táj az volt, amelyet a saját tornácáról látott.

Apa szeretett volna utazni. Sose jutott messzire, mert anya nem volt hajlandó sehova elindulni. Apa a szomszéd erdőig jutott. Anya kedvenc úti célja a lejtő alatt a tó és a ház körüli csaltos volt. Tele volt áfonyával, málnával, nyáron redős papsapkagombával.

Apa szerint az erdőben nem volt más, mint szúnyogok, legyek, hangyák és kulancsok.

A tóban késő nyári estéken bűvármadarak úsztak és rikoltoztak, anya szerint nem volt ennél jobb hang a földön. Egyszerre szép és szívszaggató. A bűvármadár rikoltása azt jelentette, hogy egy élőlény lehet olyan határtalanul boldog, hogy ettől szomorúan énekel. Ha a gyerekek sírtak, hisztiztek, és a Linnanmäki vidámparkba vágytak, anya úgy érezte, hogy boldogok otthon.

Kis bűvármadarak, mondta nekünk anya.

Anya biztos volt benne, hogy megtanuljuk becsülni a világ legkülönb helyét, ha elég sokáig szívjuk tüdönkbe szennyezetlen levegőjét.

Ha utazni akartam, kieveztem a tóra. Vagy fel-le tologattam a lejtőn a fűnyírót.

Manapság már csak egy tönkrement házasságom, abból megmaradt adósságaim és három lányom van.

Az egyik bátyám pilóta lett, a másik tengerész. A tengerész bátyám azt mondja, nem utazna ennyit, ha nem a világ legjobb helyén kellett volna felnőnie.

Én is szívesen utaznék. Ha lenne pénzem. Vagy végzettségem. Még mindig a világ legjobb környékén lakom.

Minden héten meglátogatom a szüleimet. Anya csodálkozik, mennyire elnyelte a külvilág a testvéreimet. Nem értik, nem értik, de te, Virpi, te érted.

Anya kezében üvegtál, tele édességgel.

A lányaim a pázsiton szaladgálnak, még nem rontotta el őket a világ. Egy pillan-gószárnycsapás, egy fűszál elegendő a boldogságukhoz.

Apa egy egész kockás füzetet teleírt különféle helyekkel. Diadalív, Empire State Building, Taj Mahal. Colosseum, Szezei-csatorna, egyiptomi piramisok, a Kis hable-ány szobra Koppenhágában.

A füzetet a sufniiban, a hangyaboly alatt tartja, hogy anya nem találjon rá. Más pálinkásüvegeket rejt a fahasábok közé, apa vágyott utazásait dugja el a kertben.

Nyár közepén apa áfonyát és hamvas szedret szedett, és minden második este befűtötte a szaunát. A hamvas szeder a legjobb boggyó a világon. A szauna befűtése sokáig tartott. Apa az utazási irodák prospektusaiból delfineket, templomokat, hegyeket és várakat vágott ki a késével, és ragasztóstifttel a füzetébe ragasztotta azokat.

Ez volt apa bűvármadár-füzete.

Ha utazási magazin volt a tévében, anya csatornát váltott. Ilyenkor megnéztük a robbantásokat a hírekben, meg a Szombat esti láz ismétléseit. Anya szerint a táncosok az ismétlésekben is kurváknak és striciknek néztek ki. A külvilág tette ezt az emberekkel.

Anya természetete a világon a legjobb krumplit.

Meg uborkát. Meg paradicsomot.

Apa nyelveket tanult. Beszélt svédül, németül, oroszul, angolul, olaszul és magyarul. Arabul is tudott. A nyelvtanfolyamok anyagait is a sufniiban tartotta, hogy szaunafűtés közben a kazettáit hallgathassa. Néha kivitte a magnetofont a fenyőerdőbe, leült egy korhadt fatörzsre és egy cincérral a térdén motyogott.

Egyszer egy teherautó jelent meg az udvaron. Alacsony, sötét hajú emberek másztak elő belőle és vödörrel a kezükben bevetették magukat az erdőbe. Apa váltott néhány szót a sofőrrel, az belefűjt egy fényes sípba. Az alacsony, sötét hajú emberek visszamásztak az erdőből a teherautóba. A teherautó kifordult a gyorsforgalmira.

Thaiföldi boggyószedők voltak. Apa az ő nyelvüket is beszélte. Mocsarat kerestek, ahol hektoliterszám lehet mocsári szedret szedni. Apa elirányította őket az ígéret földjére, a szomszéd községbe.

Apa katonakora óta nem járt azon a környéken. De tudta, hogyan küldje el a boggyószedőket a saját vadászterületéről.

Anya nagyon büszke volt rá, hogy a lánya és az unokái a világ legjobb községében maradtak. A nők gyökeret vertek a földben, mondta.

A szüleim takarékosak voltak. Semmit sem dobtak ki, legyen az száraz kenyér, régi háztartási gép vagy fél pár zokni. Egy régi, foltos festékesbödön felhasználható madáretetőnek. A rozsdás vasdrótból horog vagy karácsonyfadísz készülhet.

Egyszer a pilóta bátyám világméretű repülőjegyet adott anyának és apának karácsonyra. Egy évig érvényesek voltak, és tízszer lehetett velük megszakítani az utazást.

A bátyám úgy gondolta, ha a szüleink egyszer megkapták a jegyeket, utazniuk kell. A lelkiismeretük nem viselne el ekkora pazarlást.

Nem utaztak el.

Apa persze becsomagolt. Mindkettőjüknek. A bőröndöt ajándékba kapta a munkatársaitól, amikor nyugdíjba ment. Anya némán figyelte a csomagolást, Apa kérdezgette, milyen ruhákat szeretne magával vinni. Jó lesz az, jó lesz, bólogatott anya. Egy nappal az indulás előtt a melléhez kapott, és mentő vitte kórházba. Egész ta-

vasszal ott feküdt, és az orvos azt mondta apának, hogy az utazás, és az idegen környezet túlságosan megterhelné anya idegeit. A feleségének gyöngéd, de érzékeny szíve van, nem bírja a hirtelen változást.

Apa felragasztotta a jegyeket a sufni falára. Ott jártak le, pöndörödtek papírfor-gácsokká.

Én szívesen körbejártam volna a világot. Anyánál és apánál hagyhattam volna a lányokat. Álomban a lányaim anya másolataivá váltak, mire hazaértem.

Akkor hárommal több anyám lenne. Álomban el tudtam viselni.

Legjobban attól félttem, hogy ha egyszer átlépném az országhatárt, nem akarnék többé visszatérni. A lányok itt maradnának és kavarognának az udvaron az őszi levelekkel.

Első utamon utazásmániás válna belőlem.

A bátyám megharagudott anyára, amikor megtudta, hogy lejártak a repülőjegyek. Anya a szívéhez kapott. A bátyám nem látta a kamrafibrillációt a telefonvonal másik végéről, tovább kiabált és káromkodott. Anya azt mondta, Oskarit végérvényesen tönkretette a nagyvilág. Szerencse, hogy te itt vagy nekem, Virpi. Az én kislányom. Kisbúvár. Mondtam én ezt eleget neked?

Anya demenciás lett.

Apa nem akarta intézetbe küldeni, otthon ápolta. Anya gyakran felébredt éjszákánként, néha sikerült kinyitnia az ajtót és kiszökött. Apa ilyenkor az erdőből hozta vissza. Anya lábára GPS nyomkövetőt kötött és így találta meg a susogó nyárfaligetben.

Halhatatlan szerelem, érzékenyült el a község lelkésze apa éjjeli vadászatainak hallatán.

A tengerész bátyám szerint nem szabad egy idős férfire terhelni a felesége állandó felügyeletét. Küldjük anyát intézetbe. Elégedett lesz, ha biztonsági záras ajtók mögött élhet. Az egész életét így töltötte.

Én más véleményen voltam. Szerintem apa nem volt fáradt.

Élvezte az anya után futkosást. Felélénkült, ha GPS vevővel a kezében kutathatót a csalitosban. Anya tudtán kívül új felfedezőutakra vezette. Olyan volt, mintha Kolumbusz újra és újra felfedezhette volna a látóhatár kódében Amerika partjait.

Végül anya már nem ismerte meg apát. Ha apa átjött a szomszéd szobából, megijedt, vagy tátott szájjal bámult rá, mint a véget nem érő hóesésre. Ekkor eldöntöttem, hogy apának ideje egyedül elindulnia élete első külföldi útjára.

Megvettük neki a repülőjegyet. Vagyis a pilóta bátyám vette meg.

Megígérttem, hogy vigyázok anyára. Apa útjának idejére a lányaimmal beköltözöm a szülői házba.

A bátyám azt mondta, apa bármilyen úti célt választhat, alles in Ordnung. Például mit szólna Ausztráliához? Mindig is szerette a kengurukat, növekedési hormont evett nyulaknak hívta őket.

Apa előhúzta a sufniiban a hasábfák közül az összetekert kockás füzetet, és sokáig lapozgatta a gyűrött oldalakat.

Kijelentette, hogy a Vezúv vulkánját szeretné látni, és Pompei városát, amelyet betemetett a vulkáni hamu.

Apa lehozta a padlásról a bőröndöt, amelyből tizenöt éve nem csomagolt ki. Ennyi idő telt el, amióta anyával utazni készültek tengereken, hegyeken, völgyeken túlra. A táskában még benne voltak anya ruhái, bugyijai és baseballkesztyűre emlékeztető bikinifelsői. A hawaii ingek hajtása olyan éles volt már, hogy apa megvágta a kezét.

A fehér ing nyaka citromsárga volt.

Egy ködös novemberi reggelen pilóta bátyám 300 kilométert autózott apámmal a helsinki reptérig. Megírta nekem sms-ben, hogy apa orrát az üveghez nyomva együtt nézte a le- és felszálló sugárhajtású gépeket egy kisfiúval. Ha a bátyám nem fogja karon, apa lekésté volna a gépét.

Anya naponta százket alkalommal felejtette el a nevemet. Számoltam. Összekevert a legkisebb lányommal. A két nagyobbik lányomat a bátyáimnak hitte. Engem a fodrászának tartott. A hajszárító zúgásában azon csodálkozott, hogyan lehet, hogy eddig egy lánya, két fia és nedves haja volt, most pedig három lánya lett és a haja megszáradt.

Fiúlánnyok, mondtam. Vad lények.

Anya már nem tudta, hogy otthon van. Azt hitte, a lányaival utazik. Fiatal nőként. Élete első külföldi útján volt, a saját otthonában.

Engem szállodai dolgozónak hitt. Amikor nem a fodrászának.

Apa november 21-én érkezett meg Nápolyba. Nápolyban sugárzóan kék volt az ég, süttött a nap és a Vezúv krátere vékony füstcsíkokat eregetett, mintha a vulkán cigarettázott volna.

Apa sose látta meg a Vezúvot. Még a reptérről sem jutott ki egészen, amikor szívrohamot kapott.

Talán túlságosan megrázta a szabadság.

Nápolyban cinkkoporsót szereztek apának és megszervezték a hazaszállítását. Vártuk, hogy apa hazatérjen.

Az ágyamban azon tűnődtem, mennyit láthatott apa a külföldből azon a kis darab égen kívül, amit a keksz méretű ablakból megpillanthatott.

Talán még láthatta a nápolyi pálmafák levelének árnyékát az aszfalton, amikor összeesett. Egy golyát az égen, amikor már a hátán feküdt a kövezeten. Talán miközben utolsókat lélegzett, még hallotta a motorok és vespák százainak dudálását: Gyere, gyere, gyere velünk!

Pilóta bátyám várta a koporsót Helsinkiben. Éjfélkor felhívott, hogy nem érkezett semmiféle koporsó. Helyette a csomagkiadó szalagon apa bontatlan bőröndje bukkant fel. A cinkkoporsó eltűnt Nápoly és Helsinki között.

A bátyám hazahozta a bőröndöt és felhívta a légitársaságot.

Kinyitottam apa csomagját. Megtaláltam a sokat hallgatott olasz nyelvű kazettákat. A szalag úgy kinyúlt már, hogy a buongiorno egy halódó bika bőgésének hangzott.

A bátyám kihangosította a telefont és azonnali intézkedéseket követelt, az olasz reptéri alkalmazott a vonal másik végéről eltűnt cigarettaszünetre, és a hangszóróból csak az eszpresszós csészék csilingelése hallatszott.

Hirtelen kávéra vágytam.

A bátyám az olasz hivatalnokoktól újabb és újabb telefonszámokat kapott, amelyek azonnali intézkedéseket kérhet. Az este folyamán tizenhat különböző számot hívott fel. Reggel repülnie kellett.

Anyát nem zavarta, hogy apa eltűnt a közeléből. Már fényképről sem ismerte fel.

A bátyám egy hét múlva visszatért. Addigra megszereztem Nápolyból apa cinkoporsójának csomagazonosítóját. A World Trackeren követhettem apa útját a világban. Ez a weboldal száz napig mutatja az eltűnt csomagok vagy halott apák útját. További huszonhatmillió kallódó csomaggal együtt. Ha a csomagok egy év alatt nem térnek haza, örökre a repterek troposzférajában utaznak a világ körül.

Apa egy hét alatt eljutott már Dar es Salaamba, Johannesburgba, a Húsvét-szigetre, Delhibe, Pekingbe és Szingapúrba.

Este a bátyámmal ültem a számítógép előtt. A World Trackeren követtük, ahogy apa koporsója megjelent Tokióban.

– Beszél apa japánul? – kérdezte a bátyám.

– Elboldogul – válaszoltam. A japán teaszertartást pedig fahasábokkal gyakorolta a sufniban.

Karácsonyestére a tengerész testvérem kikötött otthon. Megígérte, hogy beöltözik Mikulásnak. Az áfonyás túrókrém után kiosont, azzal az ürüggyel, hogy tüzet rak odakint. Sokáig időzött a sötét udvaron, nem bírt egy szobában lenni anyával.

Anya nyaggatott, mehet-e már a medencébe. Nem értettem, milyen átkozott medencéről beszél. A lányok kezét szorongatta, a lányok a szájuk szélét rágták.

Ahogy az óra állandó tiktakolása közben vártuk, hogy az ajtón kopogtassanak, a pilóta bátyámmal kinyitottuk a laptopot. Beírtam apa koporsójának azonosítóját. AZ661748. Apa tegnap Rómában járt, ma már Isztambulban volt. Koporsójában már egyszer körbejárta a földet, karácsonyeste pedig új körre indult a felkelő nap felé.